

Remiss av Boverkets rapport Tillsynsavgifter och byggsanktionsavgifter

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anser att det är angeläget att tillsynen enligt plan- och bygglagen (PBL) inte ökar utan att byggnadsnämnderna tillåts fokusera på det proaktiva arbetet vid prövningar och anmälningar.
- SKR delar Boverkets bedömning att tillsynsreglerna i PBL bör förtydligas och förenklas.
- SKR anser att finansieringen av den tillsyn enligt PBL som är nödvändig behöver utredas vidare.
- SKR avstyrker krav på behovsbedömning och tillsynsplanering.
- SKR anser att en tillsynsavgift för besiktning och funktionskontroll av ventilationssystem och motordrivna anordningar bör införas.
- SKR tillstyrker Boverkets förslag att införa tre nya typer av byggsanktionsavgifter.
- SKR tillstyrker Boverkets förslag att inte införa en byggsanktionsavgift för att underlåta att åtgärda enkelt avhjälpta hinder.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Syftet med tillsyn enligt PBL och behovet av förebyggande åtgärder

Det är genom rådgivning, förebyggande dialog och handläggningen av bygglovs- och anmälningspliktiga åtgärder som kommunerna på bästa sätt tar sitt ansvar för den bebyggda miljön. Dialogen mellan kommunen och den sökande ger oss möjligheten att styra en åtgärd i rätt riktning innan beslut fattas och byggnadsverk uppförs. Byggnadsnämnderna har fått fler och fler frågor att hantera genom sitt tillsynsarbete och då även mycket små och enkla konstruktioner kan omfattas av tillsyn i efterhand har ärendemängden succesivt ökat.

Tillsyn enligt PBL är ett trubbigt verktyg som inte ska användas för att styra utvecklingen av vår bebyggda miljö. Tillsynsprocessen präglas inte sällan av konflikt och osäkerhet och kan resultera i stor kapitalförstöring samt ett allmänt misstroende mot byggregelverket i stort. Detta ska naturligtvis undvikas i den mån det går.

Det är angeläget att tillsynsuppgifterna enligt PBL inte ökar utan att tillsynen fokuserar på de uppgifter som är av störst vikt och där exempelvis människors hälsa och säkerhet är i fara. Tillsynen ska vara behovsstyrd och användas i de fall då specifika problem behöver avhjälpas.

Tillsyn i efterhand är en resurskrävande och svårfinansierad verksamhet. Genomförda och föreslagna författningsändringar som förskjuter byggnadsnämndens fokus mot tillsyn i efterhand, belastar kommunerna utan hänsyn till den kommunala finansieringsprincipen. Parallellt med denna rapport lämnar exempelvis Bygglövsutredningen över sitt slutbetänkande *Ett nytt regelverk för bygglöv* till regeringen vilket innebär ytterligare förväntningar på byggnadsnämnderna att reglera den bebyggda miljön i efterhand genom tillsyn utan adekvata finansieringslösningar. Det finns anledning att fortsätta utforska olika finansieringslösningar för att stödja kommunernas arbete med den avgränsade PBL-tillsyn som är nödvändig, men det ska ske i samklang med en författningsutveckling där fokus ligger på förebyggande kontroll och granskning.

Översyn av tillsynsregler och krav på tillsynsplaner

Utöver en växande ärendemängd som ska finansieras med skattemedel har byggnadsnämnderna även ett svårtolkat regelverk att förhålla sig till. Den otydliga regleringen gällande tillsyn i plan- och bygglagstiftningen leder till en komplicerad och omfattande handläggning som inte sällan resulterar i överklagade beslut. Plan- och bygglagen behöver därför förenklas och förtydligas i detta avseende.

Oavsett om en kommun har en tillsynsplan eller inte behöver prioriteringar i tillsynsarbetet göras och det är byggnadsnämnderna som är bäst lämpade att göra detta. Behovsbedömning och tillsynsplanering kan redan idag ske om kommunen bedömer att den har nytta av det. Ett nationellt krav på behovsbedömning och tillsynsplanering kommer inte att frigöra mer resurser till det faktiska tillsynsarbetet utan i stället skapa mer administration. SKR avstyrker därför förslaget på krav på behovsbedömning och tillsynsplanering.

Tillsynsavgift för besiktning och funktionskontroll av ventilationssystem och motordrivna anordningar

Tillsynen av ventilationssystem och motordrivna anordningar utförs med en tydlig mottagande part och stöds av ett förhållandevis tydligt regelverk. Det är SKRs bedömning att en tillsynsavgift utan större negativa konsekvenser kan införas på detta område. Denna form av tillsyn kan i framtiden eventuellt digitaliseras och i viss mån automatiseras. Det är emellertid oklart när och i vilken utsträckning detta kommer att ske varför en möjlighet för byggnadsnämnderna att ta ut en tillsynsavgift trots allt bör införas.

Föreslagna byggsanktionsavgifter

Överträdelse mot de rättsområden som de föreslagna byggsanktionsavgifterna föreslås omfatta är relativt tydliga och enkla att fastställa. Detta gör att denna typ av överträdelse lämpar sig till att omfattas av byggsanktionsavgifter. Vidare är dessa typer av åtgärder av en sådan art att en överträdelse rimligtvis går att fastställa som uppsåtlig eller som ett resultat av oaktsamhet. SKR tillstyrker därför föreslagna byggsanktionsavgifter.

Enkelt avhjälpna hinder

Reglerna om att enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska åtgärdas är utformade på ett sådant sätt att bedömningar av varje enskilt fall ska göras. Ett enkelt avhjälpna hinder ska undanröjas förutsatt att det finns praktiska och ekonomiska förutsättningar för detta. Denna typ av avvägning är svår att göra. SKR delar Boverkets bedömning att en byggsanktionsavgift enbart bör införas för överträdelser som är relativt lätta att konstatera. SKR tillstyrker därför förslaget att inte införa en byggsanktionsavgift för att underlåta att åtgärda enkelt avhjälpna hinder.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Gunilla Glasare